

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Warszawa, dnia 20 października 1962 r.

Nr 9

SPIS TREŚCI:

Dział A

Str.

- Poz. 111 — wyjaśnienie Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 17 lipca 1962 r. w sprawie utraty mocy obowiązującej niektórych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy 170

Dział B

- Poz. 112 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1962 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszelegowania do grup uposażenia pracowników państwowych, podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej 175
- „ 113 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 lipca 1962 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, w jakich uważa się rodziców i męża za pozostających na utrzymaniu pracownika (pracownicy) 175
- „ 114 — uchwała Nr 229 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 1962 r. zmieniająca uchwałę w sprawie rewizji finansowo-księgowej państwowych jednostek organizacyjnych 176
- „ 115 — uchwała Nr 232 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 1962 r. uchylająca uchwałę Nr 877 Prezydium Rządu z dnia 18 grudnia 1954 r. w sprawie wynagradzania członków rad zakładowych, zwolnionych od pracy zawodowej 176
- „ 116 — rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 27 czerwca 1962 r. w sprawie warunków wymaganych od lekarzy w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej 176
- „ 117 — rozporządzenie Ministra Łączności z dnia 22 czerwca 1962 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 18 września 1957 r. w sprawie dodatków za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy, przysługujących pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” i pracownikom Przedsiębiorstw Międzydzielnicowych Kabli Telekomunikacyjnych 179
- „ 118 — zarządzenie Nr 62 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1962 r. w sprawie ogólnych zasad organizacji obsługi prawnej przedsiębiorstw państwowych, zjednoczeń oraz banków państwowych 180
- „ 119 — zarządzenie Nr 66 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 1962 r. w sprawie zasad i trybu egzaminów kwalifikacyjnych dla praktykantów ze średnim wykształceniem objętych grupą zawodową administracyjną oraz dla praktykantów z podstawowym wykształceniem w prezydiach rad narodowych 187
- „ 120 — zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 czerwca 1962 r. w sprawie ustalenia wykazu organizacji społecznych, których przedstawiciele mogą występować jako pełnomocnicy procesowi w sprawach o roszczenia alimentacyjne 188

DZIAŁ A

111

W Y J A Ś N I E N I E**CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH**

z dnia 17 lipca 1962 r.

w sprawie utraty mocy obowiązującej niektórych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z dnia 21 lipca 1961 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane budownictwa powszechnego (Dz. U. Nr 38, poz. 196), zawiera szereg przepisów normujących również warunki higieniczno-sanitarne w zakładach pracy.

W związku z tym stały się nieaktualne niżej wymienione przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy:

I. w rozporządzeniu Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu, Odbudowy, Administracji Publicznej oraz Ziemi Odzyskanych z dnia 6 listopada 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 344):

- 1) § 6 — jako zastąpione przepisami § 70 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 2) § 10 ust. 1 i 2 — jako zastąpione przepisami § 92 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 3) § 23 ust. 1 i 2 — jako zastąpione przepisami §§ 126 i 128 ust. 1 i 2 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 4) § 24 drugie zdanie począwszy od słów „...i prowadzić bezpośrednio...” — jako zastąpione przepisami § 127 ust. 2 rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 5) § 30 ust. 2, 3 i 4 — jako zastąpione przepisami §§ 37 i 41 rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 6) § 31 — w stosunku do nowo budowanych lub przebudowywanych zakładów pracy jako zastąpione przepisami § 130 i § 132 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.; jednocześnie wyjaśnia się, że w stosunku do zakładów już istniejących w dniu wejścia

w życie rozporządzenia przepisy § 31 obowiązują w całej rozciągłości;

- 7) § 41 ust. 3 — jako zastąpione przepisami § 93 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;

II. w instrukcji do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych (Dz. U. Nr 53, poz. 316):

- 1) § 11 ust. 3 — jako zastąpione przepisami § 92 ust. 3 i ust. 8 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r., z tym że przewidziana w nich wysokość galerii, pomostów i tuneli powinna być liczona w świetle od poziomu podłogi do najniższej położonych części konstrukcyjnych lub instalacyjnych prowadzonych pod stropem;
- 2) § 37 ust. 2 — jako zastąpione przepisami § 85 ust. 3 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 3) § 65 ust. 3 — jako zastąpione przepisami § 64 pkt 2 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 4) § 67 ust. 2 — jako zastąpione przepisami § 64 pkt 1 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.;
- 5) § 68 ust. 2 — jako zastąpione przepisami § 63 ust. 6 powołanego rozporządzenia z dnia 21 lipca 1961 r.

Stwierdzając powyższe Centralna Rada Związków Zawodowych zobowiązuje jednocześnie technicznych inspektorów pracy do zwrócenia szczególnej uwagi na przestrzeganie przez jednostki projektujące nowych przepisów normujących wymagania higieniczno-sanitarne w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach pracy.

Wiceprzewodniczący CRZZ: *J. Kulesza*

W załączeniu wyciąg z rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z dnia 21 lipca 1961 r., zawierający przepisy powołane w wyjaśnieniu CRZZ z dnia 17 lipca 1962 r.

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU BUDOWNICTWA, URBANISTYKI I ARCHITEKTURY

z dnia 21 lipca 1961 r.

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane budownictwa powszechnego.

(Dziennik Ustaw z dnia 12 sierpnia 1961 r. Nr 38, póź. 196)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 5 ust. 1 i art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. — Prawo budowlane (Dz. U. Nr 7, poz. 46) zarządza się, co następuje:

PRZEPISY WSTĘPNE

§ 2. 1.

6. Pomieszczenia, o których mowa w ust. 5, dzielą się na:

- 1) pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi, złożone z czterech grup:
 - pierwszej — obejmującej izby mieszkalne oraz pokoje hotelowe jedno- i dwuosobowe,
 - drugiej — obejmującej pomieszczenia do pracy i wypoczynku, w których pracują lub przebywają najwyżej 4 osoby oraz w których wykonywane prace lub czynności nie powodują wydzielania do powietrza w pomieszczeniu szkodliwych gazów, pyłów, wyziewów, wilgoci, dźwięków, drgań albo powstawania szkodliwych temperatur,
 - trzeciej — obejmującej wszelkie pomieszczenia, nie objęte grupą pierwszą i drugą, z wyjątkiem pomieszczeń przemysłowych,
 - czwartej — obejmującej pomieszczenia przemysłowe,
- 2) pomieszczenia przeznaczone na czasowy pobyt ludzi, tj. pomieszczenia, w których te same osoby w ciągu doby lub w ciągu jednej zmiany pracy przebywają nieprzerwanie najwyżej cztery godziny.

C z ę ś ć I.

WARUNKI OGÓLNE, JAKIM POWINNY ODPOWIADAĆ OBIEKTY BUDOWLANE

Rozdział 8.

Schody i pochylnie.

§ 37. 1. Najmniejsza użytkowa szerokość biegów i spoczników lub pochylni powinna wynosić w świetle co najmniej:

- 1) w domach jednorodzinnych i w mieszkaniach dwukondygnacyjnych — 0,70 m,
- 2) w budynkach z pomieszczeniami przemysłowymi — 1,20 m,
- 3) w zakładach lecznictwa zamkniętego — 1,40 m, z tym że suma szerokości spocznika i szerokości biegu nie może być mniejsza od 2,90 m, oraz
- 4) w obiektach budowlanych nie wymienionych w pkt 1—3 — 1,00 m.

2. Podane w ust. 1 wymiary elementów komunikacji pionowej podlegają zwiększeniu zależnie od liczby osób przebywających na najbardziej zaludnionej kondygnacji w części obsługiwanej przez dany element, przy czym przyjmuje się w stosunku proporcjonalnym normę 1,00 m szerokości na:

- 1) 125 osób w budynku 2-kondygnacyjnym,
- 2) 100 osób w budynku 3-kondygnacyjnym,
- 3) 80 osób w budynku 4-kondygnacyjnym i wyższym.

§ 41. 1. Pochylnie i schody wewnętrzne, posiadające więcej niż 5 stopni, powinny być zaopa-

trzone przynajmniej w jednostronny pochwyty, jeżeli szerokość biegu nie przekracza 1,50 m. Przy szerokości większej należy stosować pochwyty dwustronne.

2. Schody zewnętrzne, posiadające więcej niż 5 stopni, powinny być zaopatrzone w pochwyty, jeżeli nachylenie tych schodów przekracza 60%.

3. Od strony nie ograniczonej ścianą pochylone, biegi schodów i spoczniki powinny posiadać balustradę z pochwytem. Szerokość otworów w polu balustrady nie powinna przekraczać 0,15 m, a w przedszkolach i żłobkach — 0,10 m.

4. Łączna wysokość balustrady z pochwytem powinna wynosić co najmniej:

- 1) w obiektach budowlanych o wysokości do 22 m — 0,90 m,
- 2) w obiektach budowlanych o wysokości od 22 do 30 m — 1,00 m,
- 3) w obiektach budowlanych o wysokości powyżej 30 m — 1,10 m,
- 4) w budynkach szkolnych — 1,10 m, z zabezpieczeniem pochwyty przed zsuwaniem się dzieci.

5. Wysokość balustrady liczy się w pionie od powierzchni podłogi lub podłużnej górnej krawędzi (noska) stopnia do wierzchu pochwyty.

6. Okna klatek schodowych, których parapety umieszczone są na wysokości mniejszej niż 0,80 m nad biegami lub podestami schodów lub pochylone, powinny być zabezpieczone balustradą do wysokości określonej w ust. 4.

7. Przepisy ust. 3—6 nie dotyczą budynków zabytkowych, jeżeli przemawiają za tym względy historyczne.

Rozdział 12.

Pomieszczenia sanitarne.

§ 63. 1.

6. Minimalne wymiary poziome kabin ustępowych w świetle powinny wynosić 0,80 m szerokości i 1,10 m głębokości.

§ 64. Ustępy przeznaczone do zbiorowego użytku powinny odpowiadać, poza wymaganiami określonymi w § 63, następującym dodatkowym wymaganiom:

- 1) posiadać wejściowe pomieszczenie izolujące (przedsionek) oraz umywalki w ilości 1 umywalka na 6 misek ustępowych lub pisuarów, lecz co najmniej jedną; umywalki mogą znajdować się w przedsionku,

- 2) wejścia do ustępów powinny prowadzić z pomieszczeń o charakterze komunikacji ogólnej, a drzwi prowadzące do przedsionka i z przedsionka do dalszej części ustępu posiadającego więcej niż 2 miski ustępowe powinny zamykać się samoczynnie,

Rozdział 14.

Urządzenia elektryczne i piorunochronne.

§ 70. 1. Obiekty budowlane, zależnie od stopnia ich zagrożenia piorunowego określanego w normach państwowych, powinny być chronione od wyładowań elektryczności atmosferycznej za pomocą instalacji (urządzeń) piorunochronnych.

2. Przewody instalacji piorunochronnych powinny być łatwo dostępne i prowadzone na zewnątrz budynku oraz założone tak, aby nie powodowały zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi i mienia.

Część II.

WARUNKI SZCZEGÓŁOWE, KTÓRYM POWINNY ODPOWIADAĆ NIEKTÓRE POMIESZCZENIA ORAZ OGRODZENIA I URZĄDZENIA WPLYWAJĄCE NA WYGLĄD OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Rozdział 20.

Pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi, piwnice i pralnie.

§ 85. 1.

3. Pomieszczenia biurowe, usytuowane w oddziałach produkcyjnych, powinny być zabezpieczone przed przenikaniem zanieczyszczonego powietrza i hałasu z pomieszczeń przemysłowych, pracowni, składów lub dla inwentarza żywego za pomocą korytarzy albo specjalnych pomieszczeń izolacyjnych, odpowiednich urządzeń wentylacyjnych oraz izolacji dźwiękochłonnej, a także powinny posiadać własną drogę ewakuacyjną na zewnątrz budynku.

§ 92. 1. Pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi powinny w poszczególnych grupach określonych w § 2 ust. 6 odpowiadać następującym minimalnym warunkom, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują wymagań ostrzejszych:

Elementy pomieszczeń	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
Wysokość pomieszczenia w świetle	2,40 m	2,70 m	3,00 m	3,20 m
Przeciętna powierzchnia na osobę	—	4 m ²	—	2 m ² wolnej powierzchni podłogi
Powierzchnia pomieszczenia dla jednej osoby	6 m ²	6 m ²	6 m ²	—
Powierzchnia pomieszczenia dla dwóch osób	9 m ²	10 m ²	10 m ²	—
Objętość pomieszczenia na osobę	—	10 m ³	10 m ³	13 m ³
Niezbędna powierzchnia okna w świetle w stosunku do powierzchni podłogi	1/8 co najmniej 1 m ²	1/8 co najmniej 1 m ²	1/8	
Otwierana część okna	50% niezbędnej powierzchni okna, 25% jako wywietrznik umieszczony w miarę możliwości w górnej części okna*)		30% niezbędnej powierzchni okna, 10% jako wywietrznik przy wentylacji	

U w a g a: *) Nie dotyczy pomieszczeń, w których wentylacja zapewniona została w inny sposób.

2. Pomieszczenia przeznaczone na czasowy pobyt ludzi powinny odpowiadać co najmniej następującym warunkom:

- 1) wysokość pomieszczenia w świetle nie powinna być mniejsza od 2,40 m,
- 2) powierzchnia na osobę pracującą powinna wynosić nie mniej niż 2 m², jednak w pomieszczeniu nie mniejszym niż 4 m²,
- 3) powierzchnia okna w świetle w stosunku do powierzchni podłogi powinna wynosić nie mniej niż 1/12.

3. Wysokość pomieszczeń użytkowych, nie przeznaczonych na pobyt ludzi, jak np. suterenu, magazynów, składów itp., nie powinna być mniejsza niż 2,20 m w świetle, wysokość piwnic w budynkach mieszkalnych nie powinna być mniejsza niż 1,90 m w świetle, a wysokość galerii, pomostów, tuneli i innych miejsc przeznaczonych do stałego ruchu pracowników oraz otwartych do większego wnętrza nisz, wnęk i antresol, a także pomieszczeń gospodarczych w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych nie powinna być mniejsza niż 2,00 m w świetle.

4. Przy stropie pochyłym miarodajna jest średnia wysokość pomieszczenia.

5. Przy oszkleniu pojedynczym niezbędna powierzchnia okna może być zmniejszona o 20%.

6. W budynkach jednorodzinnych wysokość poddasznych pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi, może być zmniejszona do 2,20 m na powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 3/4 powierzchni podłogi, przy czym przy stropie łamanym wysokość w najniższym miejscu powinna wynosić co najmniej 1,20 m.

7. W domach jednorodzinnych i mieszkaniach 2-kondygnacyjnych wysokość jednej kondygnacji w świetle może być w drodze wyjątku zmniejszona do 2,20 m, jeżeli wewnątrz mieszkania stanowi otwartą, łatwo wentylowaną całość.

8. Jeżeli pod stropem pomieszczeń użytkowych, galerii, pomostów, tuneli i korytarzy znajdują się przewody instalacyjne lub inne urzą-

dzenia, wysokość przejścia pod nimi nie może być mniejsza niż 2,00 m w świetle, a w piwnicach budynków mieszkalnych nie mniejsza niż 1,90 m w świetle.

9. Przepisy ust. 3 i 8 nie dotyczą piwniczek gospodarczych, dostępnych bezpośrednio z pomieszczeń w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych.

§ 93. 1. Powierzchnia oświetlenia okiennego pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi powinna odpowiadać potrzebom użytkowemu, głębokości i szerokości pomieszczenia, położeniu okna oraz wielkości kąta padania światła, zawartego między linią poziomą na wysokości parapetu okiennego a linią łączącą zewnętrzną krawędź nadproża z wewnętrzną krawędzią parapetu.

2. Ściana lub dach przeciwległego budynku nie mogą zmniejszać kąta padania światła więcej niż o 27°, to jest przekraczać swoją wysokością połowy odległości od okna, jeżeli stanowi ono jedyny dostęp powietrza i światła o niezbędnej powierzchni.

3. Jeżeli kąt padania światła został zmniejszony więcej niż o 27° przez wysokość przeciwległego budynku albo przez podcień, okap, loggie lub balkon, a także przez gęste zadrzewienie, należy niezbędną powierzchnię okien proporcjonalnie zwiększyć.

4. W zakładach pracy odległość stałego miejsca pracy od okna przy świetle bocznym nie powinna przekraczać 2-krotnej wysokości okna, mierzonej od poziomu stanowiska pracy (stoły robocze, maszyny i inne urządzenia); przy większych odległościach należy stosować oświetlenie górne lub górnoboczne, w miarę możliwości równomierne.

5. Sienie i korytarze, stanowiące dojście do pomieszczeń zbiorowego użytku, powinny być oświetlone światłem dziennym bezpośrednim lub pośrednim.

6. Oświetlenie światłem pośrednim za pomocą okien o powierzchni co najmniej o 50% większej niż niezbędna jest dopuszczalne:

- 1) w razie zastosowania oświetlenia górnego lub szkła rozpraszającego światło, np. zbrojonego, matowego albo próżniowego,
- 2) z pasażów, hal fabrycznych, dworcowych itp. hal,
- 3) w zakładach naukowych lub innych, gdy wymagają tego potrzeby użytkowe,
- 4) dla należycie zwentylowanych i zaopatrzonych w lodówkę małych kuchni w mieszkaniach dwu lub trzyosobowych, pod warunkiem wykonania od parapetu oszklonej ścianki wewnętrznej, ze skrzydłami ruchomymi.

Część III.

WARUNKI SZCZEGÓŁOWE, KTÓRYM POWINNY ODPOWIADAĆ DROGI EWAKUACYJNE I NIEKTÓRE BUDYNKI ZE WZGLĘDU NA BEZPIECZEŃSTWO

Rozdział 24.

Drogi ewakuacyjne.

§ 126. 1. Drogi ewakuacyjne powinny być krótkie i umożliwiać szybkie oraz bezpieczne wyjście z obiektu budowlanego na przestrzeń otwartą. Droga ewakuacyjna może prowadzić na podwórze pod warunkiem bezpośredniego połączenia go z przestrzenią otwartą.

2. Drogi ewakuacyjne w budynkach:

- 1) powinny być obudowane ścianami i filarami o odporności ogniowej klasy B w budynkach przekraczających 2 kondygnacje i klasy C w budynkach niższych, a także stropem w obu przypadkach o odporności ogniowej co najmniej klasy C,
- 2) nie mogą prowadzić przez pomieszczenia należące do kategorii I, II i III niebezpieczeństwa pożarowego.

3. Zabrania się stosowania jednego lub dwóch stopni na drodze ewakuacyjnej.

4. Stosowanie progów na drogach ewakuacyjnych dopuszczalne jest wyłącznie pomiędzy pomieszczeniami, w których wynika to z wymagań technologicznych, pod warunkiem jednak oznaczenia progów w sposób widoczny.

§ 127. 1.

2. Pomieszczenia z materiałami łatwopalnymi lub wybuchowymi, jak spawalnie, acetylenownie, malarnie, lakiernie itp. miejsca pracy, powinny posiadać własne drogi ewakuacyjne albo bezpośrednie wyjście na zewnątrz.

§ 128. 1. Drzwi znajdujące się na drodze ewakuacyjnej z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinny otwierać się łatwo w kierunku wyjścia oraz posiadać wymiary w świetle co najmniej $0,80 \times 2,00$ m, gdy liczba użytkowników pomieszczenia nie przekracza 40 osób. Dla większej liczby osób szerokość drzwi wyjściowych oblicza się przyjmując 1,20 m na 40 — 100 użytkowników i dodając 0,60 m na każdą dalszą setkę, przy czym szerokość jednych drzwi nie może przekraczać 2,40 m.

2. Przy obliczaniu szerokości drzwi wyjściowych nie należy brać pod uwagę drzwi obrotowych (turnikietów).

§ 130. 1. Schody lub pochylnie, będące drogami ewakuacyjnymi, powinny łączyć bezpośrednio wszystkie kondygnacje przeznaczone na pobyt ludzi oraz poddasza i strychy użytkowe z terenem. Schody te powinny posiadać co najmniej:

- 1) konstrukcję o odporności ogniowej klasy C,
- 2) dostęp z wnętrza przez drzwi szczelne.

2. Stosowanie schodów ewakuacyjnych, połączonych bezpośrednio z obudowanym analogicznie jak schody hallem lub korytarzem, jest dopuszczalne, jeżeli wymagają tego względy użytkowe albo architektura wnętrza.

3. Połączenie pośrednie schodów ewakuacyjnych z terenem jest dopuszczalne przez obudowane analogicznie jak schody — hall, korytarz lub bramę wjazdową.

4. Połączenie schodów ewakuacyjnych z poddaszem o konstrukcji drewnianej jest dopuszczalne tylko za pomocą drzwi samoczynnie zamykających się, o odporności ogniowej co najmniej klasy C.

5. Przepis ust. 1 pkt 2 nie ma zastosowania do wielokondygnacyjnych lokali handlowych, wystawowych, widowiskowych i innych oraz do obiektów sportowych lub komunikacyjnych z otwartymi schodami, dla których należyte warunki ewakuacji zostały zapewnione w inny sposób w porozumieniu z organami ochrony przeciwpożarowej.

§ 132. 1. Długość dojścia od drzwi najdalszego pomieszczenia, przeznaczonego na pobyt ludzi, do wyjścia na zewnątrz lub do spacznika schodów albo pochylni ewakuacyjnej, liczona w metrach bieżących, nie powinna przekraczać:

- 1) w obiektach przemysłowych zakładów pracy:

dla kategorii niebezpieczeństwa pożarowego	dla odporności ogniowej budynku klasy	w budynkach jednokondygnacyjnych	w budynkach 2 i więcej kondygnacyjnych
I	A i B	30	25
II	A i B	60	40
III	A i B	75	50
	C	60	40
	D	50	30
IV	A i B	bez ograniczeń	bez ograniczeń
	C	60	50
	D i E	50	40
V	A i B	bez ograniczeń	bez ograniczeń
	C	100	75
	D	60	50
	E	30	25

2) w obiektach nie wymienionych w ust. 1, z wyłączeniem obiektów związanych z produkcją hodowlaną:

dla odporności ogniowej budynku klasy	przy połączeniu z dwiema klatkami schodowymi lub wyjściami na zewnątrz	przy połączeniu z jedną klatką schodową lub wyjściem na zewnątrz
A i B	24	21 *)
C	24	15 *)
D	21	12
E	12	9

Uwaga: *) W nowo budowanych zakładach lecznictwa zamkniętego 12 m.

2. W pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, o kategorii I, II i III niebezpieczeństwa pożarowego, długość dojścia od najdalej położonego stanowiska pracy do drzwi wyjściowych z te-

go pomieszczenia na zewnątrz lub na drogę ewakuacyjną nie powinna przekraczać odległości określonych w ust. 1 pkt 1.

3. W razie gdy wyjścia z określonych w ust. 2 pomieszczeń prowadzą na drogę ewakuacyjną o jednokierunkowym ruchu ewakuacji, jak np. na korytarz zamknięty, odległość najbliższego wyjścia z pomieszczenia do wyjścia na zewnątrz lub do spocznika schodów albo pochylni ewakuacyjnej nie może przekraczać 20 m, jeżeli przepis ust. 1 pkt 2 nie stawia ostrzejszych wymagań.

4. Tunele dla pieszych, transportowe i komunikacyjne, galerie oraz pomosty o odporności ogniowej co najmniej klasy D i E, powinny posiadać wyjścia w odległości nie większej niż 100 m.

5. Tunele przeznaczone do transportu materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym i wybuchowym powinny posiadać wyjścia w odległości nie większej niż 60 m.

DZIAŁ B

112

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 czerwca 1962 r.

zmieniające rozporządzenie z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszeregowania do grup uposażenia pracowników państwowych, podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej.

(Dziennik Ustaw z dnia 4 lipca 1962 r. Nr 38, poz. 167)

Na podstawie art. 5 pkt 1 i art. 37 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. W tabelach stanowisk, stanowiących załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszeregowania do grup uposażenia pracowników państwowych, podlegają-

cych ustawie o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Nr 14, poz. 92 z późniejszymi zmianami), ustala się dla stanowiska służbowego „starszy woźny“ w ministerstwach i urzędach centralnych grupy uposażenia miesięcznego X—VIII.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

113

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 lipca 1962 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, w jakich uważa się rodziców i męża za pozostających na utrzymaniu pracownika (pracownicy).

(Dziennik Ustaw z dnia 18 lipca 1962 r. Nr 41, poz. 187)

Na podstawie art. 45 ust. 5 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97) zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 1958 r. w sprawie warunków, w jakich uważa się rodziców i męża

za pozostających na utrzymaniu pracownika (pracownicy) (Dz. U. Nr 42, poz. 200), wyrazy „4.000 zł“ zastępuje się wyrazami „9.680 zł“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1962 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

114

UCHWAŁA Nr 229 RADY MINISTRÓW

z dnia 26 lipca 1962 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie rewizji finansowo-księgowej państwowych jednostek organizacyjnych.*(Monitor Polski z dnia 8 sierpnia 1962 r. Nr 61, poz. 290)*

§ 1. § 56 uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie rewizji finansowo-księgowej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski z 1959 r. Nr 58, poz. 278 oraz z 1961 r. Nr 87, poz. 370) otrzymuje brzmienie:

§ 56. 1. Państwowe jednostki organizacyjne zatrudniające dyplomowanych biegłych księgowych mają obowiązek zwolnić te osoby od ich zajęć do prac, o których mowa w § 47 pkt 1, na okres do 21 dni kalendarzowych w roku, a do 31 dni kalendarzowych te osoby, które posiadają dwie specjalności, w tym specjalność „rolnictwo“.

2. Zwolnienia od zajęć na okres do 31 dni kalendarzowych należy udzielić w

tym przypadku, gdy dyplomowany biegły księgowy wykorzysta co najmniej 10 dni kalendarzowych na prace, o których mowa w § 47 pkt 1, w państwowych gospodarstwach rolnych.

3. Jeżeli dyplomowany biegły księgowy wykonuje prace wymienione w § 47 pkt 1 wyłącznie w państwowych gospodarstwach rolnych, zwolnienie nie może wynosić więcej niż do 21 dni kalendarzowych“.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

115

UCHWAŁA Nr 232 RADY MINISTRÓW

z dnia 26 lipca 1962 r.

uchylająca uchwałę nr 877 Prezydium Rządu z dnia 18 grudnia 1954 r. w sprawie wynagradzania członków rad zakładowych, zwolnionych od pracy zawodowej.*(Monitor Polski z dnia 8 sierpnia 1962 r. Nr 61, poz. 291)*

W związku z art. 29 dekretu z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. z 1945 r. Nr 8, poz. 36 i z 1947 r. Nr 24, poz. 92) — na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1. Uchyła się uchwałę nr 877 Prezydium Rządu z dnia 18 grudnia 1954 r. w sprawie wynagradzania członków rad zakładowych, zwolnionych od pracy zawodowej (Monitor Polski z 1955 r. Nr 7, poz. 73).

gradzania członków rad zakładowych, zwolnionych od pracy zawodowej (Monitor Polski z 1955 r. Nr 7, poz. 73).

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

116

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 27 czerwca 1962 r.

w sprawie warunków wymaganych od lekarzy w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej.*(Dziennik Ustaw z dnia 11 lipca 1962 r. Nr 40, poz. 176)*

Na podstawie art. 22 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz. U. z 1948 r. Nr 55, poz. 434, z 1950 r. Nr 36, poz. 327 i 334, z 1951 r. Nr 1, poz. 2, z 1955 r. Nr 11, poz. 67) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie ustala warunki wymagane od lekarzy powoływanych na stanowiska asystentów, starszych asystentów, ordynatorów oddziałów, kierowników innych komórek działal-

ności podstawowej oraz dyrektorów w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej.

§ 2. Na stanowisko asystenta może być powołany lekarz, który posiada uprawnienia do samodzielnego wykonywania zawodu.

§ 3. Na stanowisko starszego asystenta może być powołany lekarz, który jest specjalistą co najmniej I stopnia w dziedzinie medycyny odpowiedzialnej za zadaniem komórki organizacyjnej, w której lekarz ma spełniać swoje obowiązki.

§ 4. 1. O ile dalsze przepisy nie stanowią inaczej, okres zatrudnienia lekarza na stanowisku asystenta nie może przekroczyć 3 lat, a na stanowisku starszego asystenta 5 lat, wliczając w to:

- 1) pracę na takim samym stanowisku w innych zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej bądź pracę na stanowisku pomocniczego pracownika nauki w katedrze klinicznej akademii medycznej albo w dziale klinicznym instytutu naukowo-badawczego,
- 2) pracę na takim samym lub analogicznym stanowisku w wojskowej służbie zdrowia albo służbie zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości bądź Komunikacji oraz
- 3) okresy doksztalcania zawodowego w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej w kraju bądź za granicą, odbytego w czasie zatrudnienia na stanowisku asystenta lub starszego asystenta.

2. Do okresu zatrudnienia lekarza na stanowisku asystenta i starszego asystenta nie wlicza się okresu obowiązującej praktyki podyplomowej.

§ 5. Okres zatrudnienia asystenta odbywającego staż specjalizacyjny jest odpowiednio dłuższy, jeżeli w myśl przepisów o specjalizacji odbywanie stażu specjalizacyjnego w zakresie specjalizacji I stopnia lub połowa stażu specjalizacyjnego w zakresie specjalizacji jednostopniowej wynosi więcej niż 3 lata.

§ 6. Organ do spraw zdrowia prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa), po zasięgnięciu opinii właściwego specjalisty wojewódzkiego, może przedłużyć okres zatrudnienia lekarza na stanowisku asystenta lub starszego asystenta (§§ 4 i 5) na czas niezbędny do odbycia stażu specjalizacyjnego, jeżeli staż ten nie mógł być odbyty z przyczyn niezależnych od lekarza.

§ 7. 1. Lekarz, który pracował na stanowisku asystenta lub starszego asystenta przez okres ustalony w §§ 4—6, może być zatrudniony w zakładzie opieki zdrowotnej zamkniętej:

- 1) w innej miejscowości na takim samym stanowisku, które nie mogło być obsadzone z powodu braku kandydatów — przez okres dalszych 3 lat na stanowisku asystenta i 5 lat na stanowisku starszego asystenta,
- 2) w tej samej miejscowości, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami na takim samym stanowisku, które nie mogło być obsadzone z powodu braku kandydatów — do czasu, kiedy będzie możliwe zatrudnienie na tym stanowisku lekarza, który rozpoczyna pracę w charakterze asystenta lub starszego asystenta, nie krócej jednak niż przez okres jednego roku,
- 3) na dotychczasowym stanowisku, jeżeli jest specjalistą w zakresie jednej z zabiegowych dziedzin medycyny — do czasu kiedy bez zmiany miejsca zamieszkania będzie mógł być zatrudniony zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami w zakładzie opieki zdrowotnej otwartej.

2. Zatrudnienie lekarza na warunkach określonych w ust. 1 wymaga zgody organu do spraw zdrowia prezydium rady narodowej sprawujące-

go bezpośredni nadzór nad zakładem, w którym lekarz był dotychczas zatrudniony na stanowisku asystenta lub starszego asystenta.

§ 8. 1. Lekarz, który na stanowisku starszego asystenta przepracował okres ustalony w myśl §§ 4—6, może być nadal zatrudniony na tym stanowisku, jeżeli:

- 1) ordynator za zgodą dyrektora zakładu wyznaczy go na stałego swego zastępcę, a oddział, na którym pracuje, liczy powyżej 20 łóżek,
- 2) został uznany przez dyrektora zakładu, na wniosek ordynatora, za niezbędnego dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania danego oddziału.

2. Liczba starszych asystentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wynosi:

- 1) jeden starszy asystent na oddziałach zabiegowych liczących do 50 łóżek i oddziałach niezabiegowych liczących do 60 łóżek,
- 2) dwóch starszych asystentów na oddziałach zabiegowych liczących od 51 do 100 łóżek i oddziałach niezabiegowych liczących od 61 do 120 łóżek,
- 3) trzech starszych asystentów na oddziałach zabiegowych liczących ponad 100 łóżek i oddziałach niezabiegowych liczących ponad 120 łóżek.

§ 9. 1. Kierownik zakładu pracy jest obowiązany dokonywać w odstępach rocznych oceny pracy lekarzy zatrudnionych na stanowiskach asystentów i starszych asystentów pod kątem celowości ich zatrudniania w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej. Oceny tej dokonuje kierownik zakładu po zapoznaniu się z opinią bezpośrednich przełożonych lekarza.

2. Z lekarzem, którego dalsze zatrudnienie w zakładzie opieki zdrowotnej zamkniętej zostanie uznane za niecelowe, umowa o pracę powinna być rozwiązana z zachowaniem obowiązujących przepisów.

§ 10. Przepisy §§ 4—9 nie dotyczą lekarzy zatrudnionych na stanowiskach asystentów lub starszych asystentów:

- 1) w pracowniach (zakładach) rentgenologicznych, anatomopatologicznych (histopatologicznych), elektrokardiograficznych, elektroencefalograficznych, przyrodolecznictwa i izotopowych,
- 2) w pracowniach bakteriologicznych, chemiczno-analitycznych, serologicznych i cytologicznych oraz
- 3) w komórkach anestezjologii oraz dietetyki.

§ 11. 1. Na stanowisko ordynatora może być powołany lekarz będący specjalistą II stopnia w dziedzinie medycyny odpowiadającej specjalności danego oddziału.

2. W razie braku kandydatów odpowiadających wymaganiom określonym w ust. 1 na stanowisko ordynatora — za zgodą właściwego organu do spraw zdrowia prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) — może być powołany lekarz specjalista I stopnia w odpowiedniej dziedzinie medycyny.

§ 12. Na stanowisko kierownika innej niż oddział komórki działalności podstawowej zakładu,

zwanego dalej „kierownikiem komórki”, może być powołany lekarz będący specjalistą w dziedzinie medycyny odpowiadającej zadaniom danej komórki.

§ 13. 1. Na stanowisku dyrektora, ordynatora lub kierownika komórki lekarz może być zatrudniony do ukończenia 65 roku życia.

2. Jeżeli lekarz zatrudniony na stanowisku dyrektora, ordynatora lub kierownika komórki wykazuje pełną przydatność do wykonywania swoich obowiązków, organ do spraw zdrowia prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa), po zasięgnięciu opinii zespołu specjalistów wojewódzkich, może przesunąć granicę wieku określoną w ust. 1 na okres lat 3, a następnie kolejno na okresy jednoroczne, nie dłużej jednak niż do ukończenia 70 roku życia.

§ 14. W stosunku do lekarzy zatrudnionych w zakładach bezpośrednio podporządkowanych Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej lub w zakładach kolejowej służby zdrowia uprawnienia określone w § 6, § 7 ust. 2, § 11 ust. 2 oraz § 13 ust. 2 przysługują odpowiednio Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej lub właściwym organom kolejowej służby zdrowia.

§ 15. 1. Na stanowisko asystenta i starszego asystenta powołuje się lekarza, który zgłosił się na skutek ogłoszenia o wakującym stanowisku i został zakwalifikowany przez kierownika zakładu po zapoznaniu się z opinią ordynatora (kierownika) i lekarza wyznaczonego przez radę zakładową Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia (Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych).

2. Ogłoszenie o wakującym stanowisku asystenta lub starszego asystenta powinno określać szczegółowe warunki, jakim mają odpowiadać kandydaci, oraz termin przyjmowania pisemnych zgłoszeń, nie krótszy niż 14 dni od ukazania się ogłoszenia. W ogłoszeniu należy również poinformować o możliwości otrzymania w danej miejscowości mieszkania.

§ 16. Na stanowiska dyrektorów, ordynatorów i kierowników komórek powołuje się lekarzy zakwalifikowanych w drodze konkursu.

§ 17. 1. Postępowanie konkursowe przeprowadza komisja konkursowa, którą powołuje organ właściwy do obsadzania wakującego stanowiska, z tym że komisję konkursową dla zakładów finansowanych z budżetu terenowego powołuje właściwy organ do spraw zdrowia prezydium rady narodowej, a dla zakładów kolejowej służby zdrowia właściwy organ kolejowej służby zdrowia.

2. W skład komisji konkursowej wchodzi:

- 1) lekarz przedstawiciel wojewódzkiego zespołu specjalistów (kolejowy lekarz konsultant) jako przewodniczący komisji,
- 2) członkowie powołani w porozumieniu z zarządem okręgowym Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia (Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych) oraz z miejscowo właściwym zarządem towarzystwa specjalistycznego, a w braku takiego organu lub gdy wakuje stanowisko dyrektora zakładu —

z zarządem oddziału (koła) Polskiego Towarzystwa Lekarskiego,

- 3) a ponadto, jako członek z urzędu, dyrektor zakładu, jeżeli wakuje stanowisko ordynatora lub kierownika, oraz lekarz przedstawiciel organu powołującego komisję konkursową, jeżeli wakuje stanowisko dyrektora zakładu.

3. Jeżeli wakuje stanowisko ordynatora lub kierownika komórki, członkami komisji konkursowej określonymi w ust. 2 pkt 2 powinni być dwaj ordynatorzy (kierownicy) właściwi ze względu na wakujące stanowisko.

4. Jeżeli wakuje stanowisko dyrektora zakładu, członkami komisji konkursowej określonymi w ust. 2 pkt 2 powinni być dwaj dyrektorzy zakładów, a jeżeli stanowisko dyrektora ma być połączone z pełnieniem funkcji ordynatora — jeden dyrektor oraz jeden ordynator.

§ 18. 1. Postępowanie konkursowe rozpoczyna się ogłoszeniem o konkursie w co najmniej jednym poczytnym wśród lekarzy czasopiśmie.

2. Ogłoszenie o konkursie powinno określać wakujące stanowisko, szczegółowe warunki, jakim mają odpowiadać kandydaci, oraz termin przyjmowania pisemnych zgłoszeń, nie krótszy niż 14 dni od ukazania się ogłoszenia. W ogłoszeniu należy również poinformować o możliwości otrzymania w danej miejscowości mieszkania.

§ 19. 1. Kandydaci zgłaszający się do konkursu powinni przedstawić dokumenty stwierdzające, że odpowiadają wymaganym warunkom, a w szczególności:

- 1) dyplom oraz zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu,
- 2) zaświadczenie o uznaniu za specjalistę bądź dowód posiadania tytułu samodzielnego pracownika nauki w danej dziedzinie medycyny.

2. Na żądanie komisji konkursowej kandydaci są obowiązani przedstawić również inne dowody dotyczące ich kwalifikacji.

3. Organ powołujący komisję konkursową udostępni jej akta osobowe zgłaszających się kandydatów, a w szczególności akta prowadzone przez organy do spraw zdrowia prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) stosownie do przepisów o rejestracji fachowych pracowników służby zdrowia.

§ 20. Komisja może żądać od osób zgłaszających się do konkursu wykazania wiadomości teoretycznych oraz umiejętności praktycznych w wyznaczonym zakresie, a także znajomości organizacji ochrony zdrowia, z tym że sprawdzenie ich przeprowadza komisja w pełnym składzie bądź wyznaczeni członkowie.

§ 21. 1. W wyniku przeprowadzonego postępowania komisja konkursowa przedstawia organowi właściwemu do obsadzenia danego stanowiska dwóch kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje.

2. Komisja konkursowa może przedstawić jednego kandydata posiadającego odpowiednie kwalifikacje, jeżeli:

- 1) do konkursu zgłosiło się nie więcej niż dwóch kandydatów lub

2) pozostali kandydaci nie wykazali odpowiednich kwalifikacji.

3. W przypadkach określonych w ust. 2 organ właściwy do obsadzenia danego stanowiska powołuje kandydata przedstawionego przez komisję konkursową bądź uznaje, że postępowanie konkursowe nie dało pozytywnego wyniku.

§ 22. 1. Jeżeli postępowanie konkursowe nie dało wyniku, wakujące stanowisko może być obsadzone poza konkursem.

2. Lekarz, któremu w trybie określonym w ust. 1 powierzono pełnienie obowiązków ordynatora, wykonuje te obowiązki do czasu powtórzenia postępowania konkursowego. Powtórne postępowanie konkursowe powinno być przeprowadzone nie później niż po upływie 1 roku od daty zakończenia postępowania, które nie dało wyniku.

§ 23. Objęcie przez lekarza stanowiska w przypadku określonym w § 7 ust. 1 pkt 1 lub w wyniku konkursu na obszarze innego woje-

wództwa lub powiatu niż był on dotąd zarejestrowany może nastąpić bez zezwolenia przewidzianego w przepisach o rejestracji fachowych pracowników służby zdrowia.

§ 24. Rozporządzenie nie dotyczy lekarzy, którzy są pracownikami naukowymi lub naukowo-badawczymi zatrudnionymi w szpitalach klinicznych oraz działach klinicznych instytutów naukowo-badawczych.

§ 25. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 marca 1959 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od lekarzy w zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej (Dz. U. Nr 20, poz. 128).

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepisy §§ 4—8 wchodzi w życie z mocą od dnia 1 stycznia 1963 r.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:

J. Sztachelski

117

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŁĄCZNOŚCI

z dnia 22 czerwca 1962 r.

o zmianie rozporządzenia z dnia 18 września 1957 r. w sprawie dodatków za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy, przysługujących pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ i pracownikom przedsiębiorstw Międzydzielnicowych Kabli Telekomunikacyjnych.

(Dziennik Ustaw z dnia 18 lipca 1962 r. Nr 41, poz. 195)

Na podstawie § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 1957 r. w sprawie uposażenia pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ (Dz. U. Nr 49, poz. 236) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Łączności z dnia 18 września 1957 r. w sprawie dodatków za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy, przysługujących pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ i pracownikom przedsiębiorstw Międzydzielnicowych Kabli Telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 60, poz. 327) dodaje się § 13a w brzmieniu następującym:

„Dodatek za nocne dyżury domowe pracowników stacji wzmacniakowych.

§ 13a. 1. Inżynierom i technikom zatrudnionym na stacji wzmacniakowej przysługuje dodatek za gotowość do zgłoszenia się w porze nocnej, tj. w

czasie od godz. 22 do 6, na każde wezwanie dla usunięcia zakłóceń w urządzeniach stacji wzmacniakowej, zwany dalej „dodatkiem za nocne dyżury domowe“.

2. Wysokość dodatku za nocne dyżury domowe wynosi 20 zł za jedną noc.
3. Pracownik może być zobowiązany do pełnienia nocnego dyżuru domowego tylko za jego zgodą.
4. Pracownikowi pobierającemu dodatek za nocne dyżury domowe nie przysługują z tytułu zgłoszenia się dla usunięcia zakłóceń w urządzeniach stacji wzmacniakowej inne należności“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 czerwca 1962 r.

Minister Łączności: Z. Moskwa

ZARZĄDZENIE Nr 62 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 3 lipca 1962 r.

w sprawie ogólnych zasad organizacji obsługi prawnej przedsiębiorstw państwowych, zjednoczeń oraz banków państwowych.*(Monitor Polski z dnia 17 lipca 1962 r. Nr 57, poz. 270)*

Na podstawie § 2 ust. 3 oraz § 25 uchwały nr 533 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1961 r. w sprawie obsługi prawnej przedsiębiorstw państwowych, zjednoczeń oraz banków państwowych (Monitor Polski Nr 96, poz. 406), zwanej dalej „uchwałą nr 533“, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa zasady organizacji obsługi prawnej:

- 1) przedsiębiorstw państwowych, banków państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, działających według zasad rozrachunku gospodarczego, zwanych dalej „przedsiębiorstwami“;
- 2) zjednoczeń i równorzędnych organizacji gospodarczych w rozumieniu dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111), zwanych dalej „zjednoczeniami“.

2. Zarządzenie stosuje się odpowiednio do organizacji obsługi prawnej w zakładach pracy, działających według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego.

3. Zarządzenia nie stosuje się do jednostek organizacyjnych administracji państwowej lub ich części składowych (centralne zarządy, zarządy) oraz do innych jednostek budżetowych.

§ 2. 1. Obsługa prawna przedsiębiorstw i zjednoczeń powinna być zorganizowana zgodnie z wytycznymi, zawartymi w załączniku nr 1 do zarządzenia.

2. Szczegółowe obowiązki radców prawnych i referentów prawnych przedsiębiorstw i zjednoczeń określają wytyczne zawarte w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 3. 1. W wykonaniu wytycznych zawartych w załączniku nr 1:

- 1) właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) oraz prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) mogą wydać w przepisany trybie instrukcje uzupełniające postanowienia wytycznych, uwzględniające szczególne potrzeby i warunki działalności podporządkowanych im zjednoczeń i przedsiębiorstw w zakresie obsługi prawnej,
- 2) właściwe zjednoczenia mogą wydać w przepisany trybie dodatkowe instrukcje i powinny udzielać zgrupowanym i podporządkowanym przedsiębiorstwom pomocy w zorganizowaniu przez nie obsługi prawnej oraz kontrolować prawidłowość organizacji tej obsługi.

2. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) mogą za zgodą Prezesa Rady Ministrów ustalić w przepisany trybie odchylenia od wytycznych zawartych w załączniku nr 1, niezbędne ze względu na szczególne potrzeby, warunki działalności i właściwości organizacyjne niektórych zjednoczeń lub przedsiębiorstw (np. dla banków, kolei itp.).

3. Wytyczne zawarte w załączniku nr 2 stanowią ramową instrukcję dla opracowania właściwych instrukcji dyrektorów przedsiębiorstw (zjednoczeń) w sprawie obsługi prawnej.

§ 4. Nadzór nad obsługą prawną w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach sprawują ich dyrektorzy (zastępcy) zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 5. Skład zespołu odwoławczego, o którym mowa w § 10 ust. 4 uchwały nr 533, określi Prezes Rady Ministrów na podstawie wniosku Prezesa Głównej Komisji Arbitrażowej, zaopiniowanego przez Ministra Sprawiedliwości, Ministra Finansów i Centralną Radę Związków Zawodowych.

§ 6. Przedsiębiorstwa, które nie złożyły wniosków w terminie przewidzianym w § 22 uchwały nr 533, mogą to uczynić na podstawie zarządzenia w ciągu 2 miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia.

§ 7. Wynagrodzenie dla członków komisji egzaminacyjnych, przewidzianych w § 18 uchwały nr 533, za przeprowadzenie egzaminów, o których mowa w § 6 pkt 4 i w § 21 ust. 1 tej uchwały, określi Prezes Głównej Komisji Arbitrażowej w porozumieniu z Komitetem Pracy i Płac.

§ 8. W celu usprawnienia obsługi prawnej przedsiębiorstw i zjednoczeń Prezes Głównej Komisji Arbitrażowej powinien powiadamiać właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych) o nieprawidłowościach działania tej obsługi stwierdzonych przez komisje arbitrażowe w trakcie wykonywania czynności nałożonych na nie uchwałą nr 533.

§ 9. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym zorganizowanie obsługi prawnej jednostek spółdzielczych, a stowarzyszeniom prowadzącym działalność gospodarczą zorganizowanie obsługi prawnej ich zakładów — z zastosowaniem w sposób odpowiedni zasad określonych w wytycznych zarządzenia.

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załączniki do zarządzenia nr 62
Prezesa Rady Ministrów z dnia 3
lipca 1962 r. (poz. 270).

Załącznik nr 1.

WYTYCZNE DOTYCZĄCE ORGANIZACJI OBSŁUGI PRAWNEJ PRZEDSIĘBIORSTW

I. Organizacja obsługi prawnej w przedsiębiorstwach.

§ 1. 1. Organizację obsługi prawnej w przedsiębiorstwach określa regulamin organizacyjny przedsiębiorstwa lub instrukcja dyrektora przedsiębiorstwa o organizacji obsługi prawnej przedsiębiorstwa.

2. Sposób zorganizowania obsługi prawnej powinien odpowiadać postanowieniom, o których mowa w § 3 zarządzenia, oraz rzeczywistym warunkom i potrzebom przedsiębiorstwa w zakresie obsługi prawnej, z uwzględnieniem rozmiaru tych potrzeb oraz celowej i oszczędnej organizacji.

3. Obsługa prawna wykonywana jest jako stała na podstawie umów o pracę zawartych przez przedsiębiorstwo z osobami posiadającymi kwalifikacje określone w uchwale nr 533. Ponadto przedsiębiorstwo może korzystać z usług doraźnych według zasad podanych w rozdziale IV na podstawie umów zlecenia.

§ 2. 1. Stała obsługa prawna przedsiębiorstwa powinna być zorganizowana jako obsługa wykonywana przez radcę prawnego przedsiębiorstwa w sposób podany w § 3.

2. Gdy ze względu na niewielkie potrzeby przedsiębiorstwa w zakresie obsługi prawnej nie jest celowe zatrudnienie radcy prawnego, nawet w ograniczonym wymiarze godzin, stała obsługa prawna może być wykonywana przez:

- 1) referenta prawnego przedsiębiorstwa — według zasad podanych w § 4,
- 2) radcę prawnego zjednoczenia, któremu podporządkowane jest przedsiębiorstwo — według zasad podanych w § 5,
- 3) radcę prawnego ustanowionego wspólnie dla dwóch lub kilku przedsiębiorstw — według zasad podanych w § 6.

§ 3. 1. Radca prawny jest samodzielnym pracownikiem przedsiębiorstwa i podlega dyrektorowi przedsiębiorstwa lub wyznaczonemu przez dyrektora zastępcy, zajmując w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa samodzielne stanowisko pracy.

2. W przedsiębiorstwach, które ze względu na swój zakres działania mają dużo spraw wymagających obsługi prawnej bądź obsługi specjalizowanej i szczególnie kwalifikowanej — może być zatrudnionych dwóch lub więcej radców prawnych. Zajmują oni w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa osobne samodzielne stanowiska pracy. Dyrektor przedsiębiorstwa może jednak powierzyć koordynację obsługi prawnej jednemu z tych radców bądź też utworzyć łączną komórkę organizacyjną obsługi prawnej, zgodnie z zasadami organizacji przedsiębiorstw i w trybie właściwym dla danego przedsiębiorstwa.

3. Radcom prawnym mogą być przydzielani do pomocy referenci prawni w rozumieniu uchwały nr 533, wykonujący tę pomoc w zakresie ustalonym przez radcę.

4. Przedsiębiorstwo powinno zapewnić radcy prawnemu pomoc biurową, wykonywaną przez właściwe komórki organizacyjne przedsiębiorstwa, bądź też wyzna-

czyć w tym celu osobnego pracownika pomocniczo-biurowego, podporządkowanego radcy.

5. Przedsiębiorstwo powinno zapewnić radcy prawnemu warunki niezbędne do wykonywania jego działalności, a szczególnie zapewnić mu odpowiednie pomieszczenie i zaopatrzenie w niezbędne dzienniki urzędowe.

§ 4. 1. Stała obsługa prawna przedsiębiorstwa nie zatrudniającego radcy prawnego może być zorganizowana przez powierzenie jej referentowi prawnemu przedsiębiorstwa.

2. Referent prawny przedsiębiorstwa powinien odpowiadać wymaganiom § 16 ust. 2 lub też § 21 ust. 1 i 2 uchwały nr 533.

3. Zakres działania obsługi prawnej wykonywanej przez referenta prawnego przedsiębiorstwa, nie zatrudniającego radcy prawnego, ograniczony jest w sposób podany w załączniku nr 2 do zarządzenia.

4. Referent prawny przedsiębiorstwa zajmuje samodzielne stanowisko pracy bądź też wchodzić może w skład komórki organizacyjnej o podobnym zakresie działania (np. do spraw organizacyjnych lub administracyjno-gospodarczych itp.), zajmując w niej stanowisko pracy do spraw obsługi prawnej. W razie niepełnego wykorzystania czasu pracy mogą mu być powierzone inne pokrewne sprawy. Podporządkowanie strukturalno-organizacyjne nie zmienia obowiązków referenta prawnego przedsiębiorstwa w zakresie obsługi prawnej całego przedsiębiorstwa oraz w zakresie występowania w ważnych sprawach do kierownictwa przedsiębiorstwa, gdy wymagają one decyzji kierownictwa.

5. W uzasadnionych przypadkach referentowi prawnemu przedsiębiorstwa może być przydzielony do pomocy pracownik pomocniczo-biurowy.

6. W określonych przypadkach może być ustanowiony w drodze porozumienia przedsiębiorstwa ze zjednoczeniem lub z przedsiębiorstwem wykonującym wspólną obsługę prawną w myśl zasad podanych w § 5 i w § 6 obowiązek współdziałania radcy prawnego zjednoczenia lub przedsiębiorstwa wykonującego wspólną obsługę prawną z ustanowionym w przedsiębiorstwie referentem prawnym.

§ 5. 1. Stała obsługa prawna przedsiębiorstwa, wykonywana przez radcę prawnego właściwego zjednoczenia lub przedsiębiorstwa prowadzącego, może być zorganizowana, gdy przedsiębiorstwo korzystające z niej znajduje się w siedzibie lub niedaleko siedziby zjednoczenia albo przedsiębiorstwa prowadzącego, a na przeszkodzie nie stoją istotne względy niecelowości takiej obsługi.

2. Obsługa taka może być ustanowiona z inicjatywy zjednoczenia lub przedsiębiorstwa w drodze porozumienia dyrektorów zjednoczenia i przedsiębiorstwa bądź w trybie określonym dla działalności przedsiębiorstw prowadzących (uchwała nr 388 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. o przedsiębiorstwach prowadzących — Monitor Polski Nr 94, poz. 417).

3. Zakres obsługi i zasady jej wykonywania oraz wysokość kosztów, które ponosi przedsiębiorstwo, określa porozumienie, o którym mowa w ust. 2.

4. Umowę o pracę z radcą prawnym zjednoczenia (przedsiębiorstwa prowadzącego), obejmującą również obsługę przedsiębiorstwa — zawiera (uzupełnia) dyrektor zjednoczenia, ustalając zgodnie z porozumieniem, o którym mowa w ust. 3, zakres i rozmiar wykonywanej przez radcę obsługi przedsiębiorstwa i łączny wymiar godzin obsługi zjednoczenia i przedsiębiorstwa.

§ 6. 1. Porozumienie o stałej wspólnej obsłudze prawnej kilku przedsiębiorstw może obejmować przedsiębiorstwa tej samej lub różnych branż i podporządkowania, gdy przedsiębiorstwa znajdują się w tej samej miejscowości lub w bliskiej odległości i na przeszkodzie zorganizowaniu wspólnej obsługi nie stoją istotne względy niecelowości.

2. Porozumienie o wspólnej obsłudze zawierane jest z inicjatywy przedsiębiorstw lub zgodnie z wytycznymi właściwego zjednoczenia (jednostki nadrzędnej).

3. Porozumienie ustala, które przedsiębiorstwo ma wykonywać wspólną obsługę prawną, zasady i zakres jej wykonywania, rozmiar etatu radcy w przedsiębiorstwie wykonującym wspólną obsługę oraz wysokość kosztów, jakie ponosić mają przedsiębiorstwa z tytułu uczestnictwa we wspólnej obsłudze.

4. Umowę z radcą prawnym (radcami) zawiera przedsiębiorstwo wykonujące wspólną obsługę prawną, zwane dalej „przedsiębiorstwem macierzystym”, określając w niej — zgodnie z porozumieniem, o którym mowa w ust. 3 — zakres i rozmiar wykonywanej przez radcę obsługi przedsiębiorstw i łączny wymiar godzin obsługi.

II. Organizacja obsługi prawnej w zjednoczeniu.

§ 7. 1. Organizację obsługi prawnej zjednoczenia określa regulamin organizacyjny zjednoczenia lub instrukcja dyrektora zjednoczenia o obsłudze prawnej.

2. Do organizacji obsługi prawnej zjednoczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy o organizacji obsługi prawnej w przedsiębiorstwie, zawarte w § 1 ust. 2 i 3, § 2 ust. 1 oraz w § 3.

III. Postanowienia o etatach, wymiarze godzin zatrudnienia i czasie pracy radców prawnych w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach.

§ 8. 1. W umowie o pracę należy ustalić wymiar godzin pracy radcy prawnego w tygodniu; wymiar ten służy do ustalenia wynagrodzenia radcy prawnego.

2. Tygodniowy wymiar godzin pracy powinien być ustalony w ściśle określonej ilości godzin, z zaokrągleniem do połowy lub pełnej godziny.

3. Tygodniowy wymiar godzin pracy w danym przedsiębiorstwie może być ustalony w ilości godzin odpowiadającej zatrudnieniu:

- 1) co najwyżej na pełnym etacie, tj. w ilości 46 godzin, a 42 godzin w przedsiębiorstwie o czasie pracy pracowników liczącym 42 godziny tygodniowo,
- 2) na niepełnym etacie, jednakże co najmniej na jednej czwartej etatu, tj. w ilości 11,5 godziny, a 10,5 godziny w przedsiębiorstwie o czasie pracy pracowników liczącym 42 godziny tygodniowo.

4. Ilość godzin w razie zatrudnienia na niepełnym etacie przelicza się odpowiednio na ułamki etatu, z za-

chowaniem przepisu ust. 2 (zaokrąglenie) i ust. 3 pkt 2.

§ 9. 1. Te same osoby mogą być zatrudnione jako radcowie prawni w kilku, najwyżej jednak w 4 przedsiębiorstwach, zjednoczeniach, pod warunkiem, że łączne zatrudnienie ich w tym charakterze nie przekracza półtora etatu. Ilość półtora etatu obejmuje także wymiar godzin stałego zatrudnienia, choćby nie mającego charakteru obsługi prawnej, w innych jednostkach gospodarki społecznej lub administracji państwowej. O zatrudnieniu takim radca prawny obowiązany jest poinformować właściwą okręgową komisję arbitrażową.

2. Adwokaci wykonujący zawód adwokacki, którzy na podstawie § 20 ust. 1 uchwały nr 533 mogą przejściowo łączyć wykonywanie tego zawodu z funkcjami radców prawnych w przedsiębiorstwach, w których funkcje te wykonywali w dniu wejścia w życie uchwały — zatrudnieni być mogą nadal jako radcowie prawni różnych przedsiębiorstw (zjednoczeń) w łącznym wymiarze nie przekraczającym jednego etatu. Do obliczenia jednego etatu stosuje się odpowiednio postanowienie zawarte w zdaniu drugim ustępu 1.

3. Przedsiębiorstwo, w którym radca prawny zatrudniony jest w największym wymiarze godzin pracy, a przy równości godzin zatrudnienia — jedno z nich powinno być obrane przez radcę jako przedsiębiorstwo macierzyste. Przedsiębiorstwo zatrudniające radcę prawnego powinno zawiadomić o wymiarze zatrudnienia i o jego zmianach właściwą okręgową komisję arbitrażową.

§ 10. 1. Przedsiębiorstwo (zjednoczenie), które ze względu na rozmiar, rodzaj lub inne warunki działalności wymaga obsługi prawnej w pełnym zakresie, powinno zatrudnić radcę prawnego na pełnym etacie.

2. W razie gdy obsługa prawna w pełnym zakresie nie jest potrzebna, przedsiębiorstwo może zatrudnić radcę prawnego w wymiarze godzin pracy odpowiadającym zatrudnieniu na niepełnym etacie.

3. W razie gdy ze względu na rozmiar potrzebnej obsługi prawnej nie jest wystarczające zatrudnienie jednego radcy prawnego na pełnym etacie, przedsiębiorstwo (zjednoczenie) może zatrudnić drugiego lub kilku radców prawnych na pełnym etacie lub uzupełniająco na niepełnym etacie.

4. Zjednoczenie albo przedsiębiorstwo prowadzące, wykonujące obsługę prawną innych przedsiębiorstw w myśl przepisów § 5, powinno przy ustalaniu potrzebnych etatów radców prawnych uwzględnić również potrzeby związane z obsługą prawną na rzecz tych przedsiębiorstw.

5. W razie konieczności zorganizowania wyspecjalizowanej obsługi prawnej, przedsiębiorstwo może zatrudnić dwóch lub więcej radców prawnych w wymiarze godzin odpowiadającym niepełnym etatom.

§ 11. 1. Na czas pracy radcy prawnego składa się: 1) czas pracy w lokalu przedsiębiorstwa (zjednoczenia), 2) czas na załatwianie spraw poza lokalem przedsiębiorstwa (zjednoczenia) w sądach, urzędach, komisjach arbitrażowych, czas przejazdu do tych instytucji, korzystania z pomocy prawnych i naukowych itp.

2. Czas pracy w lokalu przedsiębiorstwa (zjednoczenia), powinien wynosić w tygodniu co najmniej dwie piąte wymiaru godzin pracy ustalonego w umowie o pracę.

3. Dyrektor przedsiębiorstwa (zjednoczenia) ustali dni i godziny, w których radca prawny powinien przebywać w lokalu przedsiębiorstwa, oraz sposób kontroli wykorzystania czasu pracy.

4. Dni i godziny pracy radcy prawnego w lokalu przedsiębiorstwa (zjednoczenia) oraz godziny przyjęć powinny być podane do wiadomości wszystkich zainteresowanych komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa (zjednoczenia).

§ 12. 1. Referenci prawni powinni być zatrudniani jedynie na pełnym etacie.

2. Tygodniowy wymiar godzin pracy referentów prawnych powinien być równy wymiarowi godzin pracy obowiązującemu pracowników umysłowych zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie (zjednoczeniu).

3. Do referentów prawnych stosuje się odpowiednio przepis § 11.

4. Zwolnienie z przyczyn podanych w § 21 ust. 1 uchwały nr 533 ze stanowiska referenta prawnego nie powinno być uważane za jednoznaczne ze zwolnieniem z pracy w przedsiębiorstwie (zjednoczeniu).

IV. Doraźne usługi prawne.

§ 13. 1. Do doraźnych usług prawnych przedsiębiorstwa (zjednoczenia) należy wykonywanie czynności z zakresu obsługi prawnej na podstawie każdorazowych zleceń przedsiębiorstwa (zjednoczenia) dotyczących określonej sprawy, jak np. udzielenie porady, opinia, opracowanie projektu, zastępstwo w sprawie itp. i odpłacanych z bezosobowego funduszu płac. Niedopuszczalne jest udzielanie przez przedsiębiorstwo (zjednoczenie) zleceń obejmujących wykonywanie całości lub części obsługi prawnej oraz zleceń, których wykonanie trwa dłużej niż 3 miesiące.

2. Doraźna obsługa prawna stosowana być może w następujących przypadkach:

- 1) gdy przedsiębiorstwo nie ma zorganizowanej stałej obsługi prawnej, pod warunkami podanymi w § 14,
- 2) gdy przedsiębiorstwo lub zjednoczenie, które ma zorganizowaną stałą obsługę prawną, nie może z przyczyn określonych w § 15 skorzystać z usług własnego radcy prawnego lub referenta prawnego.

3. Wykonywanie poszczególnych czynności z zakresu doraźnej obsługi prawnej przedsiębiorstwa (zjednoczenia) na podstawie umowy zlecenia należy do zespołów adwokackich, a do radców prawnych innych przedsiębiorstw i zjednoczeń pod warunkami podanymi w § 16.

§ 14. Z usług doraźnych w zakresie obsługi prawnej korzysta przedsiębiorstwo, które ze względu na istotne potrzeby z zakresu obsługi prawnej nie ma zorganizowanej stałej obsługi prawnej w rozumieniu rozdziału I. Jeżeli jednak korzystanie z doraźnych usług się powtarza i okazuje się z doświadczenia, że pomoc taka będzie potrzebna przez czas dłuższy, a w szczególności gdy łączna kwota z tytułu wynagrodzeń wypłaconych w ciągu roku przez przedsiębiorstwo na podstawie umów zlecenia przekracza równowartość trzymiesięcznego wynagrodzenia radcy prawnego zatrudnionego na pełnym etacie — przedsiębiorstwo obowiązane jest przystąpić do zorganizowania stałej obsługi prawnej w rozumieniu rozdziału I.

§ 15. 1. Z usług doraźnej obsługi prawnej korzystać może również przedsiębiorstwo (zjednoczenie) mające zorganizowaną stałą obsługę prawną w razie występowania w postępowaniu sądowym, administracyjnym

lub arbitrażowym, gdy zachodzą obiektywne przeszkody uniemożliwiające występowanie radcy prawnego lub referenta prawnego przedsiębiorstwa, jak choroba albo urlop wypoczynkowy radcy (referenta), bezpośrednio zainteresowanie radcy (referenta) w sprawie, zatrudnienie radcy w przedsiębiorstwie (zjednoczeniu) występującym w sprawie jako druga strona itp., jak również w przypadkach, gdy sprawa toczy się poza siedzibą przedsiębiorstwa (zjednoczenia) i jej bliską okolicą.

2. Z usług doraźnej obsługi prawnej korzystać może przedsiębiorstwo, o którym mowa w ust. 1, lub zjednoczenie, zarówno w zakresie występowania w postępowaniu sądowym, administracyjnym lub arbitrażowym, jak i w zakresie innych czynności obsługi prawnej (porady, opinie, opracowywanie projektów), gdy niezbędne jest zaangażowanie do nich w danym przypadku wybitnych specjalistów lub szczególnie wykwalifikowanych prawników.

3. Z usług doraźnej obsługi prawnej korzystać może również przedsiębiorstwo, o którym mowa w ust. 1, gdy stałą obsługę wykonuje referent prawny przedsiębiorstwa nie zatrudniającego radcy prawnego (§ 4) w zakresie zastępowania tego przedsiębiorstwa w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub administracyjnym w sprawach nietypowych i skomplikowanych.

4. Łączna kwota wynagrodzeń, wypłacanych w ciągu roku z tytułu doraźnej obsługi prawnej wszystkim zleceniobiorcom przez przedsiębiorstwo posiadające stałą obsługę prawną lub przez zjednoczenie, nie może przekroczyć równowartości kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia, jakie przypadająby za dodatkowe zatrudnienie radcy prawnego na pełnym etacie. W razie przekroczenia tej kwoty przedsiębiorstwo (zjednoczenie) powinno odpowiednio zwiększyć stałą obsługę prawną.

§ 16. 1. Zlecając wykonanie usługi doraźnej zespołowi adwokackiemu należy obierać zespół właściwy dla siedziby przedsiębiorstwa lub miejsca, w którym toczy się sprawa sądowa lub arbitrażowa albo też w którym zatrudniony jest niezbędny specjalista. Udzielając zlecenia zespołowi przedsiębiorstwo może wskazać adwokata, który ma wykonać usługę prawną.

2. Przyjęcie zlecenia na wykonanie usługi doraźnej przez radcę przedsiębiorstwa może nastąpić tylko wówczas, kiedy czynności związane z jej wykonywaniem nie spowodują ujemnych skutków lub pogorszenia w zakresie stałej obsługi prawnej. W szczególności:

- 1) przyjmowanie zleceń przez radcę prawnego wymaga każdorazowej pisemnej zgody dyrektora (zastępcy) przedsiębiorstwa (zjednoczenia), w którym radca wykonuje stałą obsługę prawną, a gdy radca wykonuje ją w kilku przedsiębiorstwach — zgodę tę wyraża dyrektor przedsiębiorstwa macierzystego w rozumieniu § 9 ust. 3,
- 2) dyrektor przedsiębiorstwa (zjednoczenia) odmawia zgody, gdy suma wynagrodzeń za zlecenia przekracza w danym roku równowartość sumy trzymiesięcznego wynagrodzenia pobieranego w przedsiębiorstwie przez radcę; jeśli radca zatrudniony jest w kilku przedsiębiorstwach, zgody tej odmawia dyrektor przedsiębiorstwa macierzystego, gdy suma wynagrodzeń za zlecenia przekracza równowartość trzymiesięcznych wynagrodzeń pobieranych we wszystkich przedsiębiorstwach,
- 3) w celu zapewnienia kontroli wykonania przepisów pkt 1 i 2 przedsiębiorstwo prowadzi ewidencję zleceń na doraźne usługi wykonywane przez radcę przed-

siębiorstwa; gdy radca zatrudniony jest w kilku przedsiębiorstwach, ewidencję tę prowadzi przedsiębiorstwo macierzyste,

- 4) w zleceniach wystawianych przez obce przedsiębiorstwa (zjednoczenia) należy wymienić: przedsiębiorstwo, w którym radca zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę (a gdy jest zatrudniony w kilku przedsiębiorstwach należy wymienić przedsiębiorstwo macierzyste), datę zawarcia umowy zlecenia oraz umówione wynagrodzenie ustalone zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi w tym przedmiocie.

3. Wykonywanie przez radcę prawnego doraźnych zajęć nie będących usługami z zakresu obsługi prawnej w rozumieniu uchwały nr 533 (np. praca redakcyjna, naukowo-badawcza, dydaktyczna itp.) nie jest objęte przepisami ust. 2.

4. Umowa zlecenia zawarta być może z radcą prawnym zarejestrowanym w komisji arbitrażowej, zatrudnionym w jednym z przedsiębiorstw (zjednoczeń), którego siedziba leży w siedzibie lub blisko siedziby przedsiębiorstwa zlecającego lub w miejscu, gdzie toczy się sprawa sądowa lub arbitrażowa, lub też — jeśli rodzaj usługi tego wymaga — z radcą prawnym specjalistą zatrudnionym w którymkolwiek z przedsiębiorstw (zjednoczeń).

5. Wykonywania przez zarejestrowanych radców prawnych doraźnych usług na podstawie umów zlecenia nie należy uważać za zatrudnienie w rozumieniu §§ 11

i 12 uchwały nr 533 wymagające dodatkowej rejestracji w komisjach arbitrażowych.

6. Właściwe okręgowe komisje arbitrażowe uprawnione są do wglądu do ewidencji, o której mowa w ust. 2 pkt 3.

§ 17. Niezależnie od doraźnych usług omówionych w §§ 13 do 16 oraz obsługi, o której mowa w § 6, radca prawny przedsiębiorstwa obowiązany jest na doraźne zalecenie właściwego zjednoczenia (innej jednostki organizacyjnej nadrzędnej nad przedsiębiorstwem) do zastąpienia innego przedsiębiorstwa, zgrupowanego w tym samym zjednoczeniu, w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub administracyjnym, toczącym się w siedzibie przedsiębiorstwa macierzystego. W uzasadnionych przypadkach dyrektor przedsiębiorstwa może zawiadomić zjednoczenie o niemożliwości wykonania zalecenia lub zaproponować inny termin wykonania usługi.

§ 18. Niezależnie od doraźnych usług omówionych w §§ 13 do 16 oraz obsługi, o której mowa w § 5, radca prawny zjednoczenia na polecenie dyrektora zjednoczenia obowiązany jest do doraźnego zastąpienia przedsiębiorstwa zgrupowanego w zjednoczeniu lub podporządkowanego zjednoczeniu w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub administracyjnym, toczącym się w siedzibie zjednoczenia.

§ 19. W przypadkach, o których mowa w §§ 17 i 18, radca prawny ma prawo do wynagrodzenia za doraźne zastępstwo w sprawie, określonego w odrębnych przepisach.

Załącznik nr 2.

WYTYCZNE W PRZEDMIOCIE WYKONYWANIA OBOWIĄZKÓW RADCÓW PRAWNYCH I REFERENTÓW PRAWNYCH PRZEDSIĘBIORSTW I ZJEDNOCZEŃ

§ 1. 1. Radcowie prawni i referenci prawni przedsiębiorstw i zjednoczeń wykonują swoje obowiązki, określone w uchwale nr 533 oraz w regulaminie organizacyjnym przedsiębiorstwa (zjednoczenia) lub też instrukcji wydanej przez dyrektora przedsiębiorstwa (zjednoczenia) o organizacji obsługi prawnej w przedsiębiorstwie, kierując się:

- 1) zasadami praworządności, a w szczególności opierając swoje porady, opinie i wyjaśnienia na obowiązujących przepisach prawnych i ich wykładni oraz na wytycznych organów państwowych,
- 2) interesami gospodarki narodowej oraz przedsiębiorstwa (zjednoczenia).

2. W tym celu radcowie prawni powinni się orientować należycie w ogólnej działalności przedsiębiorstwa (zjednoczenia) i w organizacji jego pracy.

3. W szczególności radcowie prawni powinni wskazywać na całokształt skutków prawnych poczynań przedsiębiorstwa z uwzględnieniem sytuacji przedsiębiorstwa w razie powstania sporu.

I. Obowiązki radcy prawnego przedsiębiorstwa.

§ 2. Radca prawny obowiązany jest do udzielania pomocy prawnej, a w szczególności: informacji, opinii, porad, wyjaśnień w sprawach przedsiębiorstwa — na żądanie pracowników na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych (np. kierownicy wydziałów i działów, sekcji, samodzielni pracownicy).

§ 3. Radca prawny informuje dyrektora przedsiębiorstwa, właściwe komórki organizacyjne przedsię-

biorstwa oraz organy samorządu robotniczego o nowo wydawanych przepisach prawnych, w sposób przyjęty w danym przedsiębiorstwie, zwracając uwagę na przepisy istotne dla przedsiębiorstwa i jego organów.

§ 4. Opinie prawne i wyjaśnienia radcy prawnego powinny być składane w zasadzie na piśmie i zawierające krótkie omówienie stanu faktycznego, obowiązujące w tym przedmiocie przepisy prawne, a w razie potrzeby orzecznictwo bądź wypowiedzi przedstawicieli nauki prawa. W sprawach mniejszej wagi pisemna forma opinii nie jest konieczna.

§ 5. Przy opracowywaniu umów radca prawny obowiązany jest zwrócić uwagę na zgodność umowy z obowiązującymi przepisami, jak również na należyte zabezpieczenie interesów przedsiębiorstwa, zgodnie z intencją kierownictwa przedsiębiorstwa.

§ 6. Radca prawny obowiązany jest do niezwłocznego poinformowania dyrektora przedsiębiorstwa o dostrzeżonych wypadkach załatwiania w przedsiębiorstwie spraw wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 533 bez zasięgnięcia jego opinii lub też udziału i zwrócić uwagę na ujemne konsekwencje, jakie stąd mogą powstać.

§ 7. W trosce o ochronę mienia państwowego radca prawny obowiązany jest wskazywać na usterki w pracy przedsiębiorstwa, mogące wpłynąć na kradzież mienia państwowego lub ułatwić popełnianie nadużyć. Dotyczy to w szczególności: obowiązku opiniowania umów o powierzaniu jednostkom nie uspołecznionym dostaw, robót i usług, umorzeń należności, spisywania na straty,

przekazywania nieodpłatnego lub sprzedaży przedmiotów mających charakter środków trwałych itp.

§ 8. 1. Radca prawny obowiązany jest do niezwłocznego poinformowania kierownika właściwej komórki organizacyjnej o dostrzeżonych faktach naruszenia przepisów prawnych, choćby nie powodowały one bezpośrednio ujemnych skutków gospodarczych. W sprawach poważniejszych naruszeń lub w razie stale powtarzającego się naruszania przepisów prawnych — radca obowiązany jest do poinformowania o tym dyrektora przedsiębiorstwa.

2. Gdy mimo zwrócenia uwagi w sposób przewidziany w ust. 1 następuje dalsze naruszanie prawa, a zwłaszcza gdy naruszenie prawa ma tak istotny charakter, że może wywołać lub wywołało duże szkody dla przedsiębiorstwa lub gospodarki narodowej — radca prawny obowiązany jest zawiadomić o tym pisemnie dyrektora przedsiębiorstwa, przesyłając równocześnie odpis zawiadomienia zjednoczeniu lub też jednostce organizacyjnej bezpośrednio nadrzędnej nad przedsiębiorstwem.

§ 9. 1. Radca prawny udziela wskazówek co do sposobu zbierania materiałów potrzebnych do umotywwowania stanowiska przedsiębiorstwa w sprawach sądowych, a w szczególności zwraca uwagę na należyte zabezpieczenie materiałów mających stanowić dowód w postępowaniu karnym lub cywilnym oraz ustala nazwiska osób mających być świadkami w sprawie i udziela pomocy w zabezpieczaniu śladów nadużyć.

2. Na żądanie prokuratora radca prawny, o ile uprzednio nie wystąpił na drogę postępowania cywilnego, obowiązany jest wystąpić z powództwem cywilnym w sprawie karnej (art. 248 § 4 k.p.k.) oraz zapewnić należyte popieranie go na rozprawie przez siebie lub inną uprawnioną osobę. Jeżeli powództwo cywilne w sprawie karnej nie zostanie zgłoszone, radca prawny obowiązany jest przygotować dla prokuratora wyjaśnienie przyczyn na piśmie.

3. Radca prawny obowiązany jest współdziałać przy opracowywaniu zawiadomień karnych, jak również udzielać wyjaśnień organom powołanym do ścigania przestępstw oraz utrzymywać z nimi niezbędny kontakt w przedmiocie toczącego się śledztwa.

4. Przy opiniowaniu spraw spornych cywilnych radca prawny powinien stosować zasady przewidziane w okólniku nr 101 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 maja 1952 r. w sprawie wykonywania orzeczeń sądowych przez urzędy, instytucje państwowe oraz jednostki gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr A-67, poz. 1025).

§ 10. 1. Przy opracowywaniu i wnoszeniu pism procesowych, sądowych i arbitrażowych, radca prawny obowiązany jest zwracać szczególną uwagę na zachowanie terminów prawa materialnego i procesowego, aby przez ich zaniedbanie nie doprowadzić do strat dla przedsiębiorstwa.

2. O obowiązujących terminach, od których zachowania zależy możliwość dochodzenia i egzekwowania roszczeń, radca prawny obowiązany jest informować właściwe komórki organizacyjne przedsiębiorstwa.

3. Występując przed sądami, komisjami arbitrażowymi i innymi organami radca prawny obowiązany jest uprzednio w taki sposób opanować znajomość stanu faktycznego, aby móc składać wszelkie żądane wyjaśnienia w danej sprawie. W sprawach wymagających wiadomości specjalnych radca prawny może się doma-

gać, by łącznie z nim występował inny pracownik przedsiębiorstwa dla udzielania wyjaśnień z zakresu stanu faktycznego i specyfiki sporu. Szanse i skutki prawne prowadzonej sprawy powinny być przez radcę rozważone i ocenione przed wystąpieniem zarówno w świetle obowiązujących przepisów prawnych, jak i praktyki sądowej.

§ 11. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa (zastępca) powinien z inicjatywy radcy prawnego lub własnej zwolnić radcę prawnego od zastępowania przedsiębiorstwa w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub administracyjnym oraz od wykonywania innej czynności obsługi prawnej — w przypadkach, o których mowa w § 15 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Przy przekazywaniu przez przedsiębiorstwo w przypadkach, o których mowa w ust. 1, sprawy do załatwienia w trybie przewidzianym dla doraźnej obsługi prawnej — radca prawny obowiązany jest do przygotowania całego potrzebnego materiału faktycznego i prawnego, niezbędnego do należytego jej prowadzenia i załatwienia.

3. Radca prawny obowiązany jest do zastępowania przedsiębiorstwa obcego, zgrupowanego w tym samym zjednoczeniu, w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub administracyjnym — w przypadkach i na warunkach, o których mowa w § 17 i § 19 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

4. Radca prawny może przyjmować zlecenia na wykonanie czynności obsługi prawnej doraźnej na rzecz obcego przedsiębiorstwa (zjednoczenia) w przypadkach i pod warunkami określonymi w §§ 14—16 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 12. Wykonując obowiązek czuwania nad wszczętym postępowaniem egzekucyjnym, przewidziany w § 3 ust. 1 pkt 5 uchwały nr 533, radca prawny opracowuje: pisma do komornika, zażalenia na czynności komornika, wnioski o wyjawienie majątku oraz prowadzi procesy sądowe lub arbitrażowe, wynikię w związku z prowadzoną egzekucją.

§ 13. 1. Radca prawny obowiązany jest do redagowania pism procesowych i odwołań od orzeczeń zapadłych w toku postępowania, jak również do występowania przed sądami w razie rozpoznawania sprawy wszczętej przed zakładowymi komisjami rozjemczymi.

2. Radca prawny nie powinien występować w sprawach przedsiębiorstwa przed zakładowymi komisjami rozjemczymi. Może jednak brać udział jako pełnomocnik dyrektora w tym przypadku, gdy w imieniu pracownika występuje prawnik wyznaczony przez właściwe organy związku zawodowego.

§ 14. 1. Radca prawny przedsiębiorstwa obowiązany jest porozumiewać się z komórką organizacyjną obsługi prawnej zjednoczenia (jednostki bezpośrednio nadrzędnej) w przedmiocie ustalania jednolitej praktyki postępowania w zakresie obsługi prawnej w sprawach zasadniczych i typowych dla danej branży.

2. Radca prawny przedsiębiorstwa powinien zwracać się do zjednoczenia (jednostki nadrzędnej) o wykładnię przepisów prawnych w sprawach o charakterze precedensowym lub budzących istotne wątpliwości oraz zawiadamiać zjednoczenie o dostrzeżonych poważniejszych lukach i usterkach w przepisach prawnych.

§ 15. 1. Opinie radcy prawnego, wyrażone w sprawach wykładni przepisów prawnych, są dla kierowników komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa i samodzielnych pracowników wiążące. W razie odmiennego zdania kierownik komórki organizacyjnej przedsiębiorstwa może przedstawić swemu zwierzchnikowi stanowisko swoje wraz z opinią radcy prawnego. Jeżeli zwierzchnik zaakceptował załatwienie sprawy w sposób nie odpowiadający wykładni radcy prawnego, a sprawa ma istotne znaczenie, zwierzchnik obowiązany jest zawiadomić o tym dyrektora przedsiębiorstwa, który podejmuje decyzję.

2. Wydane radcy prawnemu przez dyrektora przedsiębiorstwa polecenie załatwienia lub prowadzenia sprawy w sposób odmienny od opinii radcy prawnego powinno być sporządzone na piśmie.

3. W sprawach o wykładnię przepisów prawnych, kierowanych przez przedsiębiorstwo do zjednoczenia (jednostki nadrzędnej), obowiązuje uprzednie zasięgnięcie opinii radcy prawnego przedsiębiorstwa.

4. Zakres aprobaty przez radcę prawnego korespondencji wychodzącej na zewnątrz przedsiębiorstwa określa regulamin lub instrukcja, o której mowa w § 1.

II. Obowiązki radcy prawnego zjednoczenia.

§ 16. Przepisy rozdziału I określające obowiązki radców prawnych przedsiębiorstw stosuje się w odpowiedni sposób do określenia obowiązków radcy prawnego zjednoczenia, z wyjątkiem przepisu § 11 ust. 3.

§ 17. 1. Radca prawny zjednoczenia czuwa nad prawidłowością wykonywania obsługi prawnej w przedsiębiorstwach zgrupowanych w zjednoczeniu oraz w jednostkach organizacyjnych podporządkowanych zjednoczeniu. W szczególności radca prawny zjednoczenia:

- 1) występuje z wnioskami w sprawach organizacji obsługi prawnej przedsiębiorstw,
- 2) analizuje funkcjonowanie obsługi prawnej, stosowanie obowiązujących przepisów i wytycznych, a w miarę potrzeby przeprowadza doraźną inspekcję,
- 3) występuje z wnioskami w przedmiocie inicjowania przez zjednoczenie stałej obsługi prawnej przedsiębiorstw przez zjednoczenie w rozumieniu § 5 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia,
- 4) występuje z wnioskami w przedmiocie porozumień o wspólnej obsłudze prawnej w rozumieniu § 6 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Ponadto radca prawny zjednoczenia:

- 1) informuje przedsiębiorstwa w zakresie istotnych dla nich aktów prawnych, w szczególności nie publikowanych, oraz zagadnień prawnych, o których mowa w § 18,
- 2) udziela wyjaśnień i porad fachowych przedsiębiorstwom, na ich żądanie, w sprawach wątpliwych,
- 3) udziela doraźnej pomocy fachowej przedsiębiorstwom, nie zatrudniającym radców prawnych, nie korzystającym ze wspólnej obsługi prawnej w rozumieniu § 6 ani ze stałej obsługi prawnej radcy zjednoczenia w rozumieniu § 5 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia,
- 4) opracowuje inne sprawy w zakresie obsługi prawnej, wpływające z przedsiębiorstw zgodnie z przepisami uchwały nr 533 i niniejszych wytycznych (np. wy-

stąpienia z § 8 i § 15), oraz sprawy wynikające z wytycznych i poleceń organów nadrzędnych nad zjednoczeniem,

- 5) wykonuje obowiązki przewidziane w § 18 i § 19 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 18. Zjednoczenie powinno zwoływać w miarę potrzeby narady radców prawnych zgrupowanych przedsiębiorstw (podporządkowanych jednostek organizacyjnych) poświęcone omawianiu najważniejszych zagadnień prawnych, istotnych dla zjednoczenia (branży), ustalenia jednolitego postępowania w sprawach typowych i powtarzających się oraz dla rozważenia innych kwestii powstałych w związku z działalnością obsługi prawnej. Organizacja, prowadzenie i opracowanie wyników narad należy do radcy prawnego zjednoczenia.

§ 19. Zakres aprobaty przez radcę prawnego korespondencji wychodzącej na zewnątrz zjednoczenia określa regulamin lub instrukcja, o której mowa w § 1.

§ 20. Radcowie prawni zjednoczeń objętych planowaniem centralnym uprawnieni są do zastępowania zjednoczeń w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, o ile w poszczególnych przypadkach nie jest to wyraźnie zastrzeżone ministerstwom (centralnym urządami).

III. Obowiązki referenta prawnego przedsiębiorstwa.

§ 21. Zakres obowiązków referenta prawnego przedsiębiorstwa nie zatrudniającego radcy prawnego powinien być określony przy odpowiednim zastosowaniu przepisów rozdziału I, z wyłączeniem § 11 ust. 3 i 4, oraz z następującymi zmianami:

- 1) referent powinien samodzielnie załatwiać sprawy typowe, właściwe i powtarzające się w danym przedsiębiorstwie oraz nie wymagające wykładni przepisów prawnych następczącej poważniejszej trudności,
- 2) w sprawach o charakterze nietypowym lub o dużym znaczeniu gospodarczym referent, przed wydanym opinią prawną, opracowaniem umowy itp. oraz w sprawach wymagających wykładni przepisów następczącej poważniejszej trudności lub mającej znaczenie precedensu — powinien zasięgnąć wyjaśnienia lub porady fachowej radcy prawnego zjednoczenia lub radcy prawnego innego przedsiębiorstwa; dotyczy to w szczególności takich spraw, jak umowy o powierzenie przez przedsiębiorstwo dostaw, robót i usług jednostce nie uspołecznionej na kwotę ponad 50 tys. zł, umorzenie należności przedsiębiorstwa w wysokości ponad 50 tys. zł, spisywanie na straty ubytku w mieniu przedsiębiorstwa o takiej wartości, przekazywanie nieodpłatne lub sprzedaż przedmiotów mających charakter środków trwałych nie będących przedmiotem obrotu o wartości ponad 50 tys. zł itp.,
- 3) referent zastępuje przedsiębiorstwo w postępowaniu sądowym, arbitrażowym, administracyjnym oraz przed innymi organami orzekającymi jedynie w sprawach typowych, nieskomplikowanych; zastępowanie w innych sprawach wymaga porozumienia ze zjednoczeniem lub skorzystania z doraźnej obsługi prawnej w myśl § 15 ust. 3 wytycznych stanowiących załącznik nr 1 do uchwały.

ZARZĄDZENIE Nr 66 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 18 lipca 1962 r.

w sprawie zasad i trybu egzaminów kwalifikacyjnych dla praktykantów ze średnim wykształceniem objętych grupą zawodową administracyjną oraz dla praktykantów z podstawowym wykształceniem w prezydiach rad narodowych.

(Monitor Polski z dnia 31 lipca 1962 r. Nr 59, poz. 280)

Na podstawie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95, z 1960 r. Nr 14, poz. 80 i z 1962 r. Nr 31, poz. 145) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia nr 183 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 1959 r. w sprawie zasad i trybu egzaminów kwalifikacyjnych dla praktykantów w prezydiach rad narodowych (Monitor Polski Nr 89, poz. 475) stosuje się również do praktykantów z wykształceniem średnim, przewidzianych na stanowiska objęte grupą zawodową administracyjną w prezydiach rad narodowych.

§ 2. Osoby posiadające wykształcenie w zakresie szkoły podstawowej zatrudnione w prezydiach rad narodowych w charakterze praktykantów po odbyciu przepisanej praktyki powinny poddać się egzaminowi kwalifikacyjnemu z zakresu wymagań fachowych i umiejętności praktycznych według zasad i trybu określonych w niniejszym zarządzeniu.

§ 3. 1. Praktykanci z wykształceniem podstawowym (§ 2) składają egzamin przed komisją kwalifikacyjną przy prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) powołaną przez to prezydium.

2. W skład komisji kwalifikacyjnej wchodzi:

jako przewodniczący — stale urzędujący członek prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa),

jako członkowie:

- 1) kierownik wydziału danej specjalności,
- 2) radca prawny prezydium — zatrudnieni w prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) oraz
- 3) przedstawiciel zarządu okręgowego właściwego związku zawodowego.

3. Przewodniczący może uprawnienia swoje przekazać członkowi komisji — kierownikowi wydziału danej specjalności (ust. 2 pkt 1).

§ 4. 1. Egzamin jest ustny.

2. Egzamin z jednym kandydatem nie może trwać dłużej niż 1 godzinę.

3. Egzamin obejmuje ogólną znajomość:

- a) Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,

b) ustroju i zakresu działania organów władzy i administracji państwowej,

c) kodeksu postępowania administracyjnego,

d) rachunkowości budżetowej,

e) organizacji i techniki pracy biurowej.

4. Egzamin kwalifikacyjny powinien być składany w zakresie ustalonego programu szkolenia praktykanta.

§ 5. 1. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, do którego wpisuje się skład komisji kwalifikacyjnej oraz uchwałę komisji co do wyniku egzaminu.

2. Uchwały komisji kwalifikacyjnej zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

3. Na dowód złożenia egzaminu z wynikiem dodatnim egzaminowany otrzymuje świadectwo, wystawione przez komisję kwalifikacyjną według wzoru ustalonego w załączniku do zarządzenia i zaopatrzone w pieczęć urzędową prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

4. W razie ujemnego wyniku egzamin może być powtórzony dwukrotnie w odstępach nie krótszych niż 3 miesiące i nie dłuższych niż 6 miesięcy. Komisja kwalifikacyjna wskazuje przedmioty, z których praktykant ma być ponownie egzaminowany, oraz termin ponownego egzaminu.

§ 6. 1. Osoby ubiegające się o dopuszczenie do egzaminu powinny wnieść w tym celu w drodze służbowej podanie do wydziału organizacyjno-prawnego prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

2. Kierownik jednostki organizacyjnej, w której praktykant jest zatrudniony, potwierdza na podaniu odbycie praktyki, określa jej przebieg i załącza do podania odpisy świadectw szkolnych praktykanta.

§ 7. Przewodniczący i członkowie komisji kwalifikacyjnej otrzymują za udział w pracy komisji wynagrodzenie w wysokości przewidzianej dla kursów II stopnia w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 160 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1954 r. w sprawie zasad organizowania, prowadzenia i finansowania kursowego doszkalań zawodowego (Monitor Polski z 1954 r. Nr A-67, poz. 849, z 1955 r. Nr 36, poz. 351, z 1956 r. Nr 79, poz. 957, z 1958 r. Nr 11, poz. 67 i z 1962 r. Nr 21, poz. 93).

§ 8. W zarządzeniu nr 183 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 1959 r. w sprawie

zasad i trybu egzaminów kwalifikacyjnych dla praktykantów w prezydiach rad narodowych (Monitor Polski Nr 89, poz. 475) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Przepisy niniejszego zarządzenia nie dotyczą praktykantów posiadających wykształcenie w zakresie szkoły podstawowej.

wej. Zasady i tryb egzaminów kwalifikacyjnych dla tych praktykantów uregulują przepisy odrębne“.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do zarządzenia nr 66
Prezesa Rady Ministrów z dnia
18 lipca 1962 r. (poz. 280).

Komisja Kwalifikacyjna

przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej

w

S W I A D E C T W O

Ob.

ur. w

poddał się w dniu

na podstawie zarządzenia nr 66 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 1962 r. w sprawie zasad i trybu egzaminów kwalifikacyjnych dla praktykantów ze średnim wykształceniem objętych grupą zawodową administracyjną oraz dla praktykantów z podstawowym wykształceniem w prezydiach rad narodowych (Monitor Polski Nr 59, poz. 280) egzaminowi przewidzianemu dla praktykantów z wykształceniem podstawowym w prezydiach rad narodowych i złożył go z wynikiem dodatnim.

....., dnia 196..... r.

Pieczęć okrągła

Prezydium

Wojewódzkiej Rady Narodowej

Komisja Kwalifikacyjna

Przewodniczący:

Członkowie:

120

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 22 czerwca 1962 r.

w sprawie ustalenia wykazu organizacji społecznych, których przedstawiciele mogą występować jako pełnomocnicy procesowi w sprawach o roszczenia alimentacyjne.

(Monitor Polski z dnia 2 lipca 1962 r. Nr 53, poz. 255)

Na podstawie art. 79 § 3 kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. Organizacjami społecznymi, których przedstawiciele mogą występować w sprawach o roszczenia alimentacyjne jako pełnomocnicy procesowi strony uprawnionej do alimentacji, są: Liga Kobiet, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Społeczny Komitet

Przeciwalkoholowy, Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych oraz związek zawodowy, którego członkiem jest osoba uprawniona do alimentacji lub jej przedstawiciel ustawowy.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*

Wydawca: Centralna Rada Związków Zawodowych

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmowane są w terminie do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty — przez: Urzędy Pocztowe, listonoszy oraz Oddziały i Delegatury „Ruchu”. Można również zamówić prenumeratę dokonując wpłaty na konto PKO Nr I-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” — Warszawa, ul. Srebrna 12.

Cena prenumeraty: kwartalnej zł 10.—, półrocznej zł 20.—, rocznej zł 40.—.

Cena prenumeraty za granicę jest o 40% wyższa od ceny podanej wyżej. Przedpłaty na prenumeratę przyjmuje na okresy kwartalne, półroczne i roczne Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie, ul. Wilcza 46 za pośrednictwem PKO Warszawa, konto Nr I-6-10024.

Exemplarze zdezaktualizowane można nabywać w sklepie przy ul. Wiejska 14 w Warszawie. Zamówienia spoza Warszawy należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12.